

МОЛОДА СІМ'Я В УКРАЇНІ: ЇЇ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ

Сім'я є одним із головних інститутів у соціальній структурі суспільства. Проблеми молодій сім'ї – це цілий комплекс психологічних, соціологічних, економічних, юридичних проблем. Вибір життєвого шляху, придбання професії, підвищення кваліфікації, пошук улюбленої роботи – все це загальна спрямованість сучасної молоді, що є дуже актуальним питаннями сьогодення.

Найбільший внесок у дослідження проблем сім'ї внесли: С. Дармодехін (державна сімейна політика), М.Мацковський (методологія і методика), В. Сисенко (стійкість шлюбу), І.Голод (стабільність сім'ї), Т. Гурко (молода сім'я) та інші.

Мета дослідження полягає у виявленні та попередженні проблем, які виникають у молодій сім'ї на етапі її становлення.

Нині, дослідження сім'ї в Україні є доволі популярними та ведуться в різних площинах, різними науками, що дає можливість вивчати її досить різнобічно, адже сім'я є одним з вирішальних чинників становлення та розвитку нашого українського суспільства.

Молода сім'я – це сім'я в перші три роки після укладення шлюбу за умови, що жоден з подружжя не досяг 30-річного віку. Молодою вважається сім'я з моменту укладення шлюбу або початку спільного проживання і до народження першої дитини. Головне завдання цього періоду – перехід від стану особистої незалежності до стану взаємозалежності подружжя.

Останнім часом в Україні в середовищі молодих сімей спостерігається багато розлучень. Розпаданню шлюбів сприяють як матеріально-економічні, житлово-побутові умови, так і соціально-психологічна, психолого-педагогічна невідповідність молоді до сімейного життя, невміння розв'язувати сімейні проблеми і запобігати конфліктним ситуаціям, відсутність знань, необхідних для молодого подружжя, що, як наслідок, може призвести до негативних стосунків між молодим подружжям.

Важливими завданням, що стоять перед дослідниками сім'ї є вивчення джерел напруженості в сімейних стосунках, сімейних конфліктів, психологічних аспектів тих хронічних непогоджень, сварок, які призводять до дезорганізації сімейного життя і, в кінцевому результаті, до розлучення.

Третина конфліктів в молодих сім'ях пов'язані з помилковими мотивами вступу в шлюб (шлюб не з любові, з легковажності, змушені шлюби тощо), що призводить до швидких розлучень. Так, до 24 років 75% молоді вступають у шлюб, 15% – вже розлучаються. Ті ж помилкові мотиви (орієнтація тільки на шлюб по любові, потреба в повному взаєморозумінні, повній відповідності партнера ідеалу і т. д.), призводять до того, що досить великий відсоток молоді не може створити сім'ю в період до 25 – 30 років [1].

Наступним недоліком є зниження значення сім'ї в системі життєвих цінностей особистості з подальшою переорієнтацією значної частини молоді на позашлюбні стосунки або повторний шлюб. Сім'я – це перш за все відповідальність, позашлюбні відносини у свою чергу позбавляють цієї відповідальності, людина вільна, немає спільного побуту, спільних проблем, уявлення про сім'ю є іншим, та в даному випадку і про сім'ю важко сказати так це «посиденьки вечорами», які не гарантують, що завтра ці люди також будуть разом.

Слід також зазначити про послаблення захисної функції сім'ї (як матеріальної, так і психологічної). В Україні існує ціла низка проблем, що перешкоджають нормальному розвитку сім'ї низький грошовий дохід, низький матеріальний рівень, дефіцит вільного часу, погані житлові умови, невлаштований побут, труднощі, зв'язані з народженням і вихованням дітей, тощо [1, С.45-50].

Рівень готовності до подружнього життя визначає в подальшому стабільність і тривалість існування сім'ї, тому актуальною на сьогодні є спеціальна підготовка молоді до шлюбу і сімейного життя, яка передбачає:

- підвищення відповідальності молоді у шлюбно-сімейних стосунках, а також щодо батьківства;
- формування здорового способу життя через роз'яснення залежності сексуальності, можливості батьківства від наявності шкідливих звичок (куріння, алкоголізму, вживання наркотиків);
- формування психологічної компетентності щодо особливостей взаємин у сім'ї;
- висвітлення питань раціонального ведення господарства, ефективної організації бюджету сім'ї [2].

Адекватно оцінивши ситуацію, що склалась, постає питання про розробку термінових заходів по наданню допомоги сім'ї у всіх її напрямках. З боку держави повинні передбачатися певні заходи і не лише економічного і соціального спрямування, але і створення служб психологічної допомоги сім'ям. Сьогодні проводяться фундаментальні дослідження сім'ї в Україні, зростає кількість установ та організацій, що займаються проблемами сім'ї на державному рівні. Серед них слід назвати: Центри соціальних служб для молоді, відділи сім'ї та молоді, Служба у справах неповнолітніх. А також недержавні фонди та організації – Спілка захисту сім'ї та особистості, Центр екології сім'ї та ін. Вагомий внесок у сферу практичної допомоги сім'ї дають психологічні та соціально-психологічні дослідження проблем сім'ї, які проводяться Державним інститутом проблем сім'ї та молоді, Інститутом психології АПН України, Інститутом соціальної і політичної психології АПН України, Інститутом проблем виховання АПН України [3, С. 48-50].

Отже, молода сім'я, як свідчать багаточисленні спостереження та дослідження, на етапі свого формування вирішує цілу низку важливих завдань. Проаналізувавши процес становлення молодої сім'ї можна побачити, що перед нею стоять гострі проблеми матеріально-економічного, житлово-побутового та інтимно-особистісного характеру. Невизначеність майбутнього, поява протиріч, нестабільність заробітків, невідповідність до сімейного життя та виживання в нових умовах – це все позначається на внутрішньосімейних процесах, на характері взаємостосунків членів сім'ї та її стосунків з навколишнім середовищем.

Список використаної літератури:

1. Гущина Т. В. Захисна та опановуюча поведінка сім'ї в період кризи / Т. В. Гущина // Практична психологія і соціальна робота. – 2011. – № 4 (145). – С. 45–50.
2. Капська А. Й. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення / А.Й. Капська. – Київ : ДЦССМ, 2003. – 184 с.
3. Концепція державної сімейної політики: постанова ВРУ від 17 вересня 1999 р. // Відом. Верховної Ради України. – 1999. № 46-47 – С. 48–50.

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Зобенько Н.А.

М. В. Базюк

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ІГРОВА ТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ПРАКТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ

Ігрова терапія – відносно молода галузь педагогіки та психології, що народилась у першій половині ХХ століття у психоаналітичних пошуках і поступово поширилася на інші психологічні та педагогічні напрями, створюючи теоретичне підґрунтя розмаїттю сучасних підходів. Ігрова терапія стала предметом уваги таких вітчизняних і зарубіжних дослідників як: Л. Бондаревська, Л. Костіна, Н. Лебедева, С. Литвиненко, Г. Лендрет, К. Мустакас, О. Паркулаб та ін. Принциповими основами становлення ігротерапії виступило визнання важливого значення гри в розвитку дитини та в терапевтичній і корекційній роботі з нею. Гра почала розглядатися дослідниками - як головний метод пізнання дітей, оскільки в ній діти щиро і вільно виражають свої почуття, оволодівають новими вміннями, розвивають соціальну компетентність і збагачують індивідуальний досвід, засвоюють нові способи розв'язання проблем і виходу зі складних ситуацій [1, 8-11].